

Datum
2017-04-06

Diariennr
2015-100786, 2016-101894

Er beteckning
Mål nr 234-17

Förvaltningsrätten i Linköping
Box 406
581 04 LINKÖPING

Mål nr 234-17 Vattenfall Eldistribution AB ./ Energimarknadsinspektionen

Energimarknadsinspektionen (Ei) bestrider ändring av det överklagade beslutet. Utöver vad som framgår av Ei:s beslut vill Ei göra följande tillägg och förtydliganden med anledning av Vattenfall Eldistribution AB:s (företagets) överklagande.

Frågan om ändring av kapitalbasen efter tillsynsperioden

Som en bakgrund till frågan om vilka korrigeringar som kan göras efter tillsynsperioden vill Ei inledningsvis översiktligt redogöra för myndighetens analys av regelverket och hur Ei ser på processen med fastställandet av intäktsramarna. Såsom regelverket är uppbyggt medför varje beslut om intäktsram i princip minst två efterföljande beslut som påverkar ramen. Det första är en följd av avstämningen efter tillsynsperioden, dvs. den typ av omprövningsbeslut som det aktuella målet avser, som Ei kallar slutliga beslut om intäktsram. Vid denna omprövning indexerar också de olika delarna av intäktsramen till respektive års prisnivå och justering görs utifrån kvaliteten. Det andra är en följd av att intäkterna jämförs med intäktsramen. Om ett elnätsföretag har haft högre eller lägre intäkter än den slutliga intäktsramen medger påverkar det intäktsramen för nästföljande tillsynsperiod. Till detta kommer ändringar till följd av överklaganden och begäran om följdändring enligt 5 kap. 15 § ellagen (1997:857) samt eventuella omprövningar under tillsynsperioden enligt 5 kap. 10 och 11 §§ ellagen.

En grundläggande utgångspunkt vid omprövningen efter tillsynsperioden (s.k. avstämning) är att regelverket om intäktsramarna är en förhandsreglering med syfte att skapa förutsägbarhet för såväl kunder som elnätsföretag. Till skillnad från vad företaget verkar anse, är även omprövningen efter tillsynsperioden en del av förhandsregleringen. Detta innebär att man även vid bedömningen av omfattningen av omprövningen efter tillsynsperioden måste ta hänsyn till kravet på förutsägbarhet för kunderna (prop. 2008/09:141 s. 31 och 35). Det beslut som fattas före tillsynsperioden är grunden för de omprövningar som kan ske därefter. En annan viktig utgångspunkt är att regleringen är till för att skydda kunderna mot oskäligen avgifter och att trygga elförsörjningen. Det ska också beaktas att det i ellagen finns specifika regler om omprövning av intäktsramar (speciallagstiftning). Möjligheterna till omprövningar utöver de som följer av speciallagstiftningen i ellagen ska därför bedömas restriktivt. Av betydelse för denna

grundinställning är också det förhållandet att elnätsföretagen är en "kvalificerad part" och därmed kan förutsättas bevaka sin egen rätt.

Syftet med omprövningen efter tillsynsperioden är endast att Ei, efter elnätsföretagets begäran eller på eget initiativ, ska ersätta de prognoser som har legat till grund för det tidigare beslutet med faktiskt utfall. Detta framgår av 5 kap. 12-14 §§ ellagen och av förarbetena (prop. 2008/09:141 sid 109). Denna omprövning avser naturligtvis det senaste avgörandet som vunnit laga kraft för respektive elnätsföretag. Det är det beslutet som ska omprövas. De metoder och uppgifter som avses i 5 kap. 14 § ellagen är de som följer av det beslut som ska omprövas. Detta innebär att Ei har lagt beslutet efter återförvisning alternativt domen till grund för omprövningsbeslutet i det fall elnätsföretaget har överklagat. Det innebär även att Ei har utgått från de metoder och uppgifter som blev efter en tillämpning av 5 kap. 15 § ellagen i det fall elnätsföretaget har ansökt om sådan följdändring och fått den beviljad.

Ei har utifrån metoderna och uppgifterna i det senast lagakraftvunna avgörandet enligt ovan beräknat den slutliga intäktsramen utifrån om 5 kap 12-14 §§ ellagen varit tillämpliga eller inte. Det innebär att Ei har beräknat intäktsramen med hänsyn till faktiskt utfall om elnätsföretaget har ansökt om att intäktsramen ska ökas eller om Ei på eget initiativ har minskat intäktsramen. Detta innebär i sin tur att de elnätsföretag som inte har ansökt om en ökning av intäktsramen eller där Ei inte på eget initiativ ska minska intäktsramen har fått intäktsramen fastställd utifrån de prognoser som den ursprungliga intäktsramen beräknades med. De prognoser som har legat till grund för de ursprungliga besluten om intäktsram gäller investeringar, utranteringar och opåverkbara kostnader. Övriga delar påverkas alltså inte av omprövningen enligt 5 kap. 12-14 §§ ellagen.

Omfattningen av omprövningen efter tillsynsperioden

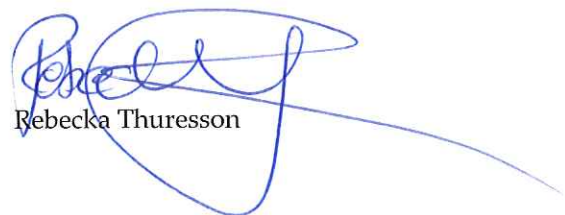
Företaget menar att omprövningen efter tillsynsperioden enligt 5 kap. 12 § även ska omfatta en korrigerande av företagets ingående kapitalbas. Den omprövning som Ei gör efter en begäran om omprövning efter tillsynsperioden är dock endast en konsekvens av att regleringen är en förhandsreglering och hade aldrig varit aktuellt om det inte vore för att den fastställda intäktsramen i vissa delar innehåller prognoser. Syftet med möjligheten att få intäktsramsbeslutet omprövat efter tillsynsperioden är endast, vilket framgår av såväl ellagen som förarbetena (prop. 2008/09:141 s. 40 ff.), att kunna ersätta prognoserna med faktiskt utfall. Möjligheten till omprövning efter tillsynsperioden syftar således inte till att fatta ett helt nytt beslut om intäktsram där även övriga parametrar ska kunna korrigeras. En sådan hantering skulle innebära att vi gått från förhandsreglering till en reglering i efterhand, vilket står i strid med elmarknadsdirektivet. (Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG). Slutsatsen är således att det lagakraftvunna ursprungsbeslutet ska kvarstå även efter tillsynsperioden förutom i de delar som ska ändras enligt specialreglerna om omprövning i 5 kap. 12-14 §§ ellagen.

Elnätsföretagen ska före tillsynsperioden rapportera in sina anläggningstillgångar som ingår i kapitalbasen tillsammans med en prognos på kommande investeringar, utrangeringar och opåverkbara kostnader. En utgångspunkt för en fungerande reglering är att elnätsföretagen har koll på sina anläggningstillgångar och rapporterar korrekta uppgifter till Ei. Den enda möjlighet som finns att ändra felaktiga uppgifter som legat till grund för intäktsramen är under tillsynsperioden. Detta framgår av 5 kap. 11 § ellagen och då ska felaktigheterna dessutom påverka intäktsramen i mer än ringa omfattning. Om elnätsföretagen tillåts korrigera sina uppgifter närsomhelst i höjande riktning, även efter tillsynsperioden och efter domstolsprövning, innebär det att det saknas incitament för elnätsföretagen att rapportera korrekta uppgifter inför tillsynsperioden. Detta riskerar att få stora konsekvenser för effektiviteten och förutsägbarheten i regleringen. Ei lägger redan idag betydande resurser på korrigeringar till följd av felaktig rapportering från elnätsföretag.

Företaget påstår att Ei har ändrat uppfattning i frågan om en felaktigt inrapporterad kapitalbas kan ändras efter tillsynsperioden och att Ei uppmanat elnätsföretagen att leta efter felaktigheter i den inrapporterade kapitalbasen. Detta stämmer inte. Ei varken kan eller har lämnat förhandsbesked i frågor som tillhör beslutet efter tillsynsperioden. Ei har dock som förvaltningsmyndighet att utreda sakförhållanden och att redovisa sitt ställningstagande i beslutet. Detta har Ei gjort genom att, i den handbok som publicerades före inrapporteringen 2016, vara noga med att elnätsföretagen skulle rapportera förändringar i kapitalbasen i särskild ordning inför fastställande av slutliga intäktsramar. Upplysningen i handboken har införts eftersom Ei fått frågor från elnätsföretagen om hur sådana uppgifter skulle rapporteras. Anledningen till att dessa uppgifter skulle rapporteras in i särskild ordning och inte via inrapporteringssystemet var för att separera dessa uppgifter så att Ei skulle kunna ta ställning till hur frågan skulle hanteras.

Detta yttrande har beslutats av chefsjuristen Hanna Abrahamsson. Vid den slutliga handläggningen deltog även enhetschefen Rebecka Thuresson, föredragande.

Hanna Abrahamsson

Rebecka Thuresson